

มาตรการส่งเสริมพลังงานทดแทน : กรณีศึกษาโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ
Measures to Promote Renewable Energy: A Case Study of the Waste to
Energy Power Plant

สุพจน์ เรืองเพชร^{1*} ศาสตรา แก้วแพง²

นิสิตหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต²

^{1,2}คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

*E-mail: iterrueangpet@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางอากาศที่เกิดจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ โดยนำแนวคิดเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืน แนวคิดเรื่องพลังงานที่ยั่งยืน และแนวคิดเรื่องพลังงานและสิ่งแวดล้อม โดยศึกษาจากกฎหมาย พระราชบัญญัติหนังสือ บทความ วารสาร งานวิจัย ข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์ข้อมูล จากศึกษาพบว่า การดำเนินงานของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะนั้นก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบโรงไฟฟ้าพลังงานขยะได้รับผลกระทบทางด้านสุขภาพ และการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งได้รับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แม้จะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมลพิษทางอากาศจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 แต่ไม่สามารถป้องกันมลพิษทางอากาศที่เกิดจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเสนอแนะว่าให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้มงวดและครอบคลุมมากขึ้น เพื่อจะช่วยให้การควบคุมมลพิษทางอากาศจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการให้ความร่วมมือของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนในการดำเนินการตามกฎหมายก็สามารถช่วยลดความขัดแย้งและการต่อต้านจากคนในชุมชนได้ อีกทั้งประชาชนก็มีสิทธิที่ได้อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี และมีพลังงานทดแทนใช้งานได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

คำสำคัญ: พลังงานทดแทน, โรงไฟฟ้าพลังงานขยะ, มลพิษทางอากาศ

Abstract

The objective of research is to examine legal measure to control air pollution emitted from waste to energy power plant, which study and analyze from sustainable development, sustainable energy, energy and environment concept, laws, acts, books, journal, article research report, electronic documents and related document. The author found that operation of waste to energy power plant is source of air pollution, which affects every day's life, health, and environment to members of the general public around waste to energy power plant. Enhancement and Conservation of the National Environmental Quality Act, B.E. 2535 (1992) provides law related to air

pollution control emitted from waste to energy power plant, which is unable to protect air pollution emitted from waste to energy power plant effectively. The author suggest that the State shall amend strict and appropriate law to control air pollution emitted from waste to energy power plant effectively including, cooperation of public and private sector in legal action can reduce conflict and resistance probably demonstrated by inhabitants and person shall have the right to live in good environment and access sustainable renewable energy, which is consistency with Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017).

Keywords: Renewable Energy, Waste Power Plant, Air Pollution

บทนำ

ในปัจจุบันการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในประเทศนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการใช้พลังงานที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นส่วนช่วยในการขับเคลื่อนทางด้านเศรษฐกิจและการตอบสนองความต้องการของประชาชนในด้านพลังงาน และเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนในประเทศ โดยการจัดหาพลังงานให้เพียงพอกับความ ต้องการที่เพิ่มขึ้นและเป็นพลังงานสะอาดไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน และยังเป็นการลดการนำเข้าและการพึ่งพาพลังงานจากปิโตรเลียม ประเทศไทยจึงได้มีนโยบายที่สนับสนุนการผลิตการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกในหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นด้านพลังงานไฟฟ้า พลังงานความร้อน และเชื้อเพลิงชีวภาพอย่างต่อเนื่อง (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, 2563)

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564 มีกำลังผลิตไฟฟ้าทั้งประเทศ รวม 45,466.87 เมกะวัตต์ มาจากแหล่งผลิต 2 กลุ่มใหญ่ คือ 1.) กำลังผลิตของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต 16,037.33 เมกะวัตต์ ซึ่งมาจากพลังความร้อน พลังความร้อนร่วม พลังงานหมุนเวียน ดีเซล และพลังงานอื่นๆ 2.) ภายในประเทศ 23,712.94 เมกะวัตต์ ซึ่งมาจากผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชน, ภายนอกประเทศ 5,716.60 เมกะวัตต์ ซึ่งประกอบด้วยก๊าซธรรมชาติ 59.13%, ถ่านหิน 23.81%, พลังงานหมุนเวียน 16.73%, น้ำมันเตา 0.02%, น้ำมันดีเซล 0.07%, อื่นๆ 0.24% (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2564) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการผลิตไฟฟ้าในประเทศไทยนั้นมาจากการนำก๊าซธรรมชาติมาผลิตไฟฟ้าสูงมาก รัฐบาลจึงได้มีนโยบายที่จะพัฒนาแหล่งพลังงานทดแทน เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและพลังงานให้กับประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาพลังงานทดแทนในรูปแบบของการนำมาผลิตไฟฟ้า เพื่อจะเป็นแหล่งพลังงานทดแทนที่ยั่งยืนให้กับประชาชนและประเทศ และยังเป็น การลดการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ (เขมิกา จิตจำนงค์, 2560) โดยในการดำเนินการเกี่ยวกับพลังงานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 ได้บัญญัติไว้ว่า “รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับพลังงาน ดังต่อไปนี้ (1)...(5)...พัฒนาและสนับสนุนให้มีการผลิตและการใช้พลังงานทางเลือกเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานอย่างยั่งยืน” ประกอบกับนโยบายด้านพลังงานของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, 2563 ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมด้านพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก ได้แก่ แผนพัฒนา

พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. 2561–2580 (AEDP2018) โครงการโรงไฟฟ้าพลังงาน ชัยนั้นเป็นโครงการที่นำขยะมาแปรสภาพเป็นพลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้า อีกทั้งยังเป็นแหล่ง พลังงานที่มีราคาถูก แต่อย่างไรก็ตามในหลายพื้นที่ของประเทศไทยที่มีการดำเนินการสร้างโรงไฟฟ้า พลังงานขยะไปแล้ว แต่โรงไฟฟ้าพลังงานขยะดังกล่าวกลับถูกต่อต้าน และมีการร้องเรียนจาก ประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ไม่มั่นใจในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและได้รับ ผลกระทบต่อสุขภาพจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ (ณิชชา บูรณสิงห์, 2562)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางอากาศที่ เกิดจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งของประชาชนในพื้นที่กับโรงไฟฟ้าพลังงาน ขยะ เสนอแนะมาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไขผลกระทบต่อสังคม ประชาชนและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์และสามารถนำไปปรับใช้กับการดำเนินงานของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะให้ เป็นแหล่งพลังงานทดแทนที่ยั่งยืนได้

วิธีการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาแนวคิด จำนวน 3 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดเรื่องการพัฒนา อย่างยั่งยืน แนวคิดเรื่องพลังงานที่ยั่งยืน แนวคิดเรื่องพลังงานและสิ่งแวดล้อม ศึกษากฎหมายที่ เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการพัฒนา และส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และจากหนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความ งานวิจัย ข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

ในงานวิจัยฉบับนี้เป็นการทบทวนวรรณกรรม โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาอธิบาย เกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านพลังงาน หลักการขั้นพื้นฐาน ด้านสิ่งแวดล้อมและสิทธิด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความร่วมมือการบริหาร จัดการการใช้พลังงานทางเลือกอย่างยั่งยืน

แนวคิดเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)

การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง วิธีการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนรุ่น ปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง เป้าหมายของ แนวคิดนี้คือการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรโลก โดยยังสามารถรักษาระดับการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติของมนุษย์ไม่ให้เกิดภัยพิบัติของธรรมชาติ ซึ่งการส่งเสริมการใช้ พลังงานทดแทน พลังงานทางเลือก จึงจำเป็นจะต้องกล่าวถึงแนวคิดเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืน เนื่องจากเป็นแนวคิดพื้นฐานที่ก่อให้เกิดการวางรากฐานของนโยบายเกี่ยวกับการใช้พลังงานอย่าง ยั่งยืนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวคิดนี้ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการคือเศรษฐกิจ สังคมและ สิ่งแวดล้อม (ปวีตร เลิศธรรมเทวี และอัจฉรา ชินนิยมพาณิชย์, 2560)

จากแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน หากทางภาครัฐมีการนำมาปรับใช้กับการพัฒนาในด้านพลังงานทดแทนของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะก็จะก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนและประเทศชาติให้เป็นแหล่งพลังงานทดแทนที่ยั่งยืนได้

แนวคิดเรื่องพลังงานที่ยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน(Sustainable Development Goals –SDGs) มี 17 เป้าหมาย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2021) ซึ่งโรงไฟฟ้าพลังงานขยะนั้นเป็นการพัฒนาด้านพลังงานทดแทนที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่ 7 คือการสร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่เอื้ออำนวย โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประเด็นหลักคือ (7.1) การเข้าถึงพลังงาน (7.2) การเพิ่มสัดส่วนพลังงานทดแทน (7.3) การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (สหประชาชาติประเทศไทย, 2021) ซึ่งยังสอดคล้องกับภาระหน้าที่ของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานภายใต้พระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 6 ที่ได้บัญญัติไว้ว่า “ให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1.)...2.) ศึกษา วางแผน และวางโครงการเกี่ยวกับพลังงาน...”

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นเมื่อภาครัฐนำมาปรับใช้กับการค้นคว้า พัฒนาและส่งเสริมพลังงานทดแทนกับโรงไฟฟ้าพลังงานขยะก็จะก่อให้เกิดการพัฒนาด้านพลังงานทดแทนที่ทุกคนสามารถเข้าถึง และเป็นการเพิ่มแหล่งพลังงานทดแทนที่ยั่งยืนให้กับประชาชนและประเทศชาติได้

แนวคิดเรื่องพลังงานและสิ่งแวดล้อม

สิทธิในด้านสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นพื้นฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดนโยบายด้านพลังงานต่าง ๆ

หลักการพื้นฐานของกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญหลายประการซึ่งส่วนใหญ่เป็นหลักการที่ปรากฏในปฏิญญาโรอัวด์ด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ค.ศ.1992 ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ คือ หลักการว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเหนือทรัพยากรธรรมชาติ หลักการกระทำเพื่อป้องกัน หลักการป้องกันล่วงหน้า หลักความรับผิดชอบของผู้ก่อมลพิษ หลักความรับผิดชอบร่วมกันในระดับที่แตกต่าง และหลักความร่วมมือ (ปวรวิศร เลิศธรรมเทวี และอัจฉรา ชินนิยมพาณิชย์, 2560) ในส่วนของการรับรองสิทธิและหน้าที่ในสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 43 “บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ (1)...(2) จัดการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม...” มาตรา 57 “รัฐต้อง (1)...(2) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ...ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน...” มาตรา 58 “การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อ...ประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน...” และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 6 ได้บัญญัติไว้ว่า “บุคคลอาจมีสิทธิและหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (1) การได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม...” มาตรา 48 “โครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ...ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม...ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม”

มาตรา 55 “ให้รัฐมนตรี...มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด...เพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม...”

ในการดำเนินการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานได้กำหนดให้มีการยื่นเอกสารหลักฐานแสดงการปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตามมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมโดยจะต้องทำการตรวจสอบความครบถ้วนของการปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ดังนั้นทางโรงไฟฟ้าพลังงานขยะต้องปฏิบัติตามเกณฑ์การปฏิบัติที่ประมวลหลักการปฏิบัติกำหนดไว้ ซึ่งจากเดิมโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงที่มีกำลังการผลิตติดตั้ง ตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ขึ้นไปต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม แต่ก็ได้มีการกฎหมายยกเว้นให้ไม่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยให้ปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติแทน (ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดโครงการ กิจการ หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม, 2561) ซึ่งแบ่งได้ 3 กรณีดังนี้ 1.) โรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่มีกำลังการผลิตติดตั้ง ต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ (ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่องมาตรการป้องกัน แก๊ส และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้าที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงที่มีกำลังการผลิตติดตั้งต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ (ฉบับที่ 2), 2561) 2.) โรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่มีกำลังการผลิตติดตั้ง ตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ (ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่องมาตรการป้องกัน แก๊ส และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้าที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงที่มีกำลังการผลิตติดตั้งตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ขึ้นไป (ฉบับที่ 2), 2561) 3.) โรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ซึ่งโรงไฟฟ้าพลังงานขยะประเภทนี้ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนภายใต้มาตรา 58 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (ศิริรัตน์ งามกุล, 2562) ทั้งนี้ ในหลายพื้นที่ของประเทศไทยที่มีการดำเนินการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะไปแล้ว แต่ก็มีกรถูกต่อต้านและมีการร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ไม่มั่นใจในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะและได้รับผลกระทบจากมลพิษที่เกิดจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ อาทิ โรงไฟฟ้าพลังงานขยะเทศบาลเมืองกระบี่, โรงไฟฟ้าขยะมูลฝอยเพชรบุรี, โรงไฟฟ้าพลังงานขยะหาดใหญ่ เป็นต้น (ณิชชา บูรณสิงห์, 2562)

จากแนวคิดนี้จะเห็นได้ว่าประชาชนมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากหน่วยงานรัฐในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ และประชาชนทุกคนก็มีสิทธิในการอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมร่วมกันได้อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งประชาชนทุกคนก็มีสิทธิที่จะเข้าถึง และสามารถที่จะเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐได้ และสิทธิดังกล่าวยังเป็นการคุ้มครองประชาชนให้ต้องมีชีวิตอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีอีกด้วย

อภิปรายผล

การพัฒนาพลังงานทดแทนในการนำมาผลิตไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะจากกระบวนการทำงานของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะนั้นก่อให้เกิดก๊าซมลพิษขึ้นและมีการปล่อยอากาศเสียออกสู่ชั้นบรรยากาศ จึงอาจได้รับผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากการศึกษาพบว่าโรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่มีกำลังการผลิตติดตั้ง ต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์นั้นมีโอกาสการปฏิบัติในประมวลหลักการปฏิบัติคล้ายกับการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งในประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดโครงการ กิจการ หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม, 2561. ไม่มีการกำหนดให้โรงไฟฟ้าพลังงานขยะประเภทนี้ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้ ซึ่งหากทางโรงไฟฟ้าพลังงานขยะดำเนินการตามประมวลหลักการปฏิบัติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการตรวจสอบอย่างเข้มงวดก็ทำให้การควบคุมมลพิษทางอากาศจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะประเภทนี้มีประสิทธิภาพ (ศิริโรจน์ งามกุล, 2562) แต่โรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่มีกำลังการผลิตติดตั้ง ตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ ได้รับการยกเว้นการทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยให้ปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติ (ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดโครงการ กิจการ หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม, 2561) ซึ่งการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัตินั้นมีความแตกต่างกัน คือการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นกระบวนการศึกษาและประเมินผลที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้มีการดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ...สุขภาพ...เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบดังกล่าว(มาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535) ส่วนการปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติกำหนดให้โรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะดำเนินการตามแนวปฏิบัติที่ประมวลหลักการปฏิบัติได้กำหนดไว้เกี่ยวกับมาตรการป้องกัน แก้ไข และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามเอกสารแนบท้าย (ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่องมาตรการป้องกัน แก้ไข และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้าที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงที่มีกำลังผลิตติดตั้ง ตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ขึ้นไป (ฉบับที่ 2), 2561) แต่การกำหนดโรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่มีกำลังการผลิตติดตั้ง ตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ ขึ้นไป ได้รับการยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้นอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมมากกว่าโรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่มีกำลังการผลิตติดตั้ง ต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ จึงมีความจำเป็นต้องทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากกว่าแค่ปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติ (สนธิ คชวัฒน์, 2558)

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

แม้ว่าการจัดตั้งโรงไฟฟ้าพลังงานขยะขึ้นเพื่อเป็นการกำจัดขยะมูลฝอยและเป็นการพัฒนาด้านพลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้าให้กับประชาชนและประเทศนั้น แต่เนื่องด้วยกระบวนการ

ทำงานของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะนั้นก่อให้เกิดก๊าซมลพิษขึ้นและมีการปล่อยอากาศเสียออกสู่บรรยากาศ จึงอาจทำให้ประชาชนและสิ่งแวดล้อมได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมลพิษทางอากาศจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ดังนี้ 1.) ควรแก้ไขประกาศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดโครงการ กิจการ หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม, 2561 ในลำดับที่ 18 เพื่อให้โรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่มีกำลังการผลิตติดตั้ง ตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ขึ้นไปต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม 2.) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรออกประกาศโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 เพื่อกำหนดขนาดของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพชีวิตของประชาชนหรือชุมชนหรือต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง เพื่อให้โรงไฟฟ้าพลังงานขยะต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและผลกระทบด้านสุขภาพด้วย 3.) ควรออกประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะเป็นการเฉพาะ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาศัยอำนาจตามมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของภาคนิพนธ์ เรื่อง มาตรการส่งเสริมพลังงานทดแทน : กรณีศึกษาโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ หลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (2563). แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. 2561 – 2580 (AEDP2018). สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2564 จาก https://www.dede.go.th/download/Plan_62/20201021_TIEB_AEDP2018.pdf
- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2564). กำลังผลิตในระบบไฟฟ้า. สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2564 จาก https://www.egat.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=80
- เขมิกา จิตจำนงค์. (2560). การศึกษาความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ของระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนหลังคาสำหรับอาคารสำนักงานเชิงพาณิชย์ กรณีศึกษาโครงการซัมเมอร์ลาซาล. สารนิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ณิชา บุรณสิงห์. (2562). โรงไฟฟ้าพลังงานขยะ : ทางแก้ปัญหาขยะล้นเมืองหรือเพิ่มมลพิษให้ชุมชน. เอกสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์, สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

- ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดโครงการ กิจการ หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม 2561. (2561, 19 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 136, ตอนที่ 3ง, หน้า 1-35
- ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง มาตรการป้องกัน แก๊ส และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้ประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงที่มีกำลังผลิตติดตั้ง ต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561. (2561, 5 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 135, ตอนที่ 162ง, หน้า 13-15
- ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง มาตรการป้องกัน แก๊ส และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้ประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงที่มีกำลังผลิตติดตั้ง ตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ ขึ้นไป (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561. (2561, 5 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 135, ตอนที่ 162ง, หน้า 16-18
- ปวีศร เลิศธรรมเทวี และอัจฉรา ชินนิยมพานิชย์. (2560). การส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือก พลังงานทดแทนและพลังงานหมุนเวียน. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- พระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. 2535. (2535, 12 กุมภาพันธ์), ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 109, ตอนที่ 9, หน้า 10-11.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535. (2535, 4 เมษายน), ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 109, ตอนที่ 37, หน้า 3-25.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560. 6 เมษายน) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134, ตอนที่ 40ก, หน้า 12-18
- ศิริรัตน์ งามกุล. (2562). มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางอากาศจากโรงไฟฟ้าขยะที่ใช้เทคโนโลยีเตาเผาขยะ. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. วารสารบัณฑิตศึกษานิติศาสตร์. 12(3), 528-541
- สนธิ คชวัฒน์. (2558). ความแตกต่างระหว่างประมวลหลักปฏิบัติ (Code of Practice หรือ COP) กับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) โครงการโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิง. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2564 จาก <https://www.isranews.org/isranews/download/12057/42476/18.html>
- สหประชาชาติ. (2021). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 7. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2564 จาก <https://thailand.un.org/th/sdgs/7>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เกี่ยวกับ SDGs แนวคิดเรื่องพลังงานที่ยั่งยืน. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2564, จาก <http://sdgs.nesdc.go.th/เกี่ยวกับ-sdgs/>